

Ratkó István irodalmi emlékest, 2012, január 9.

Ratkó József emlékestjéről igyekszem beszámolni. Példás emberi sorsokat akarok megjeleníteni, a Ratkó család három generációjának életéből megidézni egy keveset. Dr Ratkó István matematikus, az önálló est előadója, édestestvére Ratkó József, a költő. Ők a második generáció; az est során megidézett első nemzedék a szülők és a miniszterasszony nagynéni. A harmadik generációt Ratkó Ágnes csembalóművész képviselte ihletett játékaival. A felvételről megszólaló barokk muzsika, valamint Vikidál Gyula, Dinnyés József és a Hangraforgó együttes előadásában elhangzó megzenésített versek jótékonyan oldották a próza és a líra keltette feszültséget.

Ratkó Istvánt gyermekkorom óta ismerem, osztálytársak voltunk az Arany János 12 évfolyamos iskolában. Ő bentlakó, állami gondozott, én bejáró. Két külön világ. Nekem család, édesanyám főztje, otthon; neki nevelőtanár, menza és intézet. Ő volt az osztály legjobb matekosa. A matek órákon nem is kellett részt vennie, hiszen még a szüneteket is kedvenc tantárgyával töltötte. Csekély zsebpénzéből rendszeresen megvásárolta a Matematikai Lapokat, s a megfejtéseket költségtakarékosan (azaz gyalog) vitte be a pesti szerkesztőségbe.

A versek és az önéletrajzból vett idézetek megrázó és egyben felemelő érzéseket keltettek. Tanúi lehettünk annak, hogy kivételes tehetséggel, tanulással és munkával ki lehet jutni a nyomorúságból, a kiszolgáltatott lelencsorból és feljutni a fényre – lehet alkotó emberi életet élni. A hat testvér közül az idősebb költő, nehéz fizikai munkával töltött évek után könyvtáros és nevelőtanár, a kisebb testvér tudományos fokozattal rendelkező főiskolai tanár, akinek Ágnes lánya csembalóművész, a Zeneakadémián tanít. Szembetűnő a párhuzam József Attila nehéz sorsával. Versei miatt Ratkó Józsefet szintén elbocsátották a szegedi egyetemről; de amint a nagy példakép, csak azért is, tanítani akart. Nem középiskolás fokon tanít bennünket ő, testvére és annak lánya is.

Az est hatására talán a legmegfelelőbb szó: katartikus, a szó minden értelmében.

katarzis <gör. 'megtisztulás': Platónnál az igazi katarzist a filozófia képviselte az emberi és az isteni világ kibékítésével. Arisztotelésznél a katarzis az egyéni lélek higiéne eszköze: a félelem és a részvét felkeltése révén megtisztítja a nézőt a kedvezőtlen érzelmektől és megbotránkoztató szenvedélyektől, a feszültség keltése és oldása által az érzületvilág épülését, megújulását okozza. A katarzis a pszichoanalitikus felfogás szerint a gondot okozó feszültségek felismertetésének és megértésének kulcsa. (Magyar Nagylexikon)

A fát gyümölcseről, a költőt verseiből ismerhetjük meg. Az írások közül idemásolom ezért azokat, amelyek a legnagyobb hatást gyakorolták rám. Nem tudok a versekről mit mondani, ha nem szólalnak meg. Ha pedig elolvashatják őket, felesleges bármit hozzátennem.

A versek megtalálhatók a következő kiadványban: Ratkó József Összes Művei, Kairosz Kiadó, Budapest, 2003. A versek után megadott keltezés az írás első megjelenésének dátuma, a korábban kiadatlan írások után keletkezésének valószínűsített ideje áll. Az önéletrajzi részleteket az internetről másoltam.

Rezessy Géza

forrás: Irodalmi Klub (a Pátyi Könyvtár Irodalmi Klubja) 2012.január 18., szerda